

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Fundamentos romanísticos da cultura xurídica occidental	Código	612G01001	
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
1º e 2º Ciclo	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Dereito Público			
Coordinación	Rodríguez Montero, Ramon Perfecto	Correo electrónico	ramon.rodriguez.montero@udc.es	
Profesorado	Rodríguez Montero, Ramon Perfecto	Correo electrónico	ramon.rodriguez.montero@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Sitúa o Dereito na súa dimensión histórica, dentro do ámbito da Cultura xurídica occidental europea, iniciando ao alumno na aprendizaxe da terminoloxía e os conceptos xurídicos básicos, así como na resolución dos diversos supostos da práctica que se puidesen plantexar, ofrecendo para iso os recursos metodolóxicos correspondentes.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecemento das principais institucións xurídicas.
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
A3	Percepción do carácter sistemático do ordenamento xurídico.
A4	Percepción do carácter interdisciplinar dos problemas xurídicos.
A5	Coñecemento dos principios e valores constitucionais.
A6	Comprensión das distintas manifestacións do dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.
A7	Coñecemento das estruturas xurídico-políticas de ámbito nacional e internacional.
A8	Coñecementos básicos de argumentación xurídica.
A9	Capacidade para o manexo de fontes xurídicas (legais, xurisprudenciais e doutriniais).
A10	Capacidade de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.
A11	Capacidade de comprender e de redactar documentos xurídicos.
A12	Manexo da oratoria xurídica. (Capacidade de expresarse apropiadamente en público).
A13	Dominio das novas tecnoloxías aplicadas ao dereito.
A14	Capacidade de elaboración de normas.
A15	Capacidade de negociación e mediación.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B6	Aprender a aprender.
B7	Resolver problemas de forma efectiva, valorando a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B8	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo, entendendo, tamén, a importancia da cultura emprendedora.
B9	Traballar de forma autónoma con iniciativa tendo en conta a importancia da aprendizaxe ao longo de toda a vida.
B10	Traballar de forma colaborativa.
B11	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B12	Comunicarse de maneira efectiva nun entorno de traballo, amosando capacidade de expresión tanto oral como escrita en calquera das linguas oficiais da comunidade autónoma, así como nun idioma estranxeiro.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer as bases da argumentación xurídica a través do estudo da metodoloxía jurisprudencial romana, recollida nos textos xurídicos, analizando os mesmos.	A1 A2 A4 A5 A6 A8 A10 A11 A12 A13 A14 A15	B6 B8 B9 B10 B11 B12 B1	C1 C4 C5 C6 C7
Aprendizaxe da terminoloxía xurídica básica e da norma no contexto social e histórico europeo, valorando criticamente as mesmas desde plantexamentos de equidade e xustiza.	A1 A2 A3 A4 A6 A7 A8 A9 A10 A14 A15	B6 B8 B11	C4 C6 C7
Coñecemento das principais institucións xurídicas romanas, e do Dereito romano como sistema das regulacions sociais a través da Historia.	A1 A2 A4 A6 A8 A10 A14 A15	B8 B11	C4 C6 C7

Aprender a discriminar entre a ratio decidendi e os elementos adjectivos de unha sentenza jurisprudencial ou xudicial

A2	B6	C3
A4	B7	C4
A6	B8	C5
A8	B9	C6
A9	B10	C7
A10	B11	C8
A11		
A12		
A15		

Contidos	
Temas	Subtemas

PRIMEIRA PARTE: Dereito Público, sistema de fontes e recepción europea do Dereito romano.

Tema 2. Primeiras institucións políticas e fundamentos do ordenamento xurídico.

Tema 3. Do s. IV a.C. a caída da República.

Tema 4. O Principado.

Tema 5. O Dominado.

Tema 6. A tradición romanística na cultura xurídica europea.

Características e metodoloxía xurídica dos diversos movementos culturais europeos.

SEGUNDA PARTE: Institucións de dereito privado romano.

Tema 7. Estructura das relacións xurídico-patrimoniais.

Tema 8. Dereito de familia.

Tema 9. A tutela procesual das relacións xurídico privadas e a tramitación das controversias de dereito privado

Tema 10. Dereitos reais.

Tema 11. Dereito de obrigacións.

Tema 12. Dereito de sucesións.

Temario teoría

PRIMEIRA PARTE: Dereito Público, sistema de fontes e recepción europea do Dereito romano.

Tema 1. Introducción.

1.1. Periodización da Historia xurídica romana.

1.2. Fontes do Dereito romano.

1.3. O modelo romano de Dereito de xuristas.

Tema 2. Primeiras institucións políticas e fundamentos do ordenamento xurídico.

2.1. Organización política primitiva.

2.2. Dereito primitivo.

Tema 3. Do s. IV a.C. a caída da República.

3.1. A constitución política republicana.

3.2. Desenrolo e sistematización do dereito no período republicano.

Tema 4. O Principado.

4.1. Organización política.

4.2. O dereito no Principado.

Tema 5. O Dominado.

5.1. Organización política.

5.2. Fontes do dereito.

5.3. Formación do dereito da Igrexa.

5.4. Desenrolo da cultura xurídica en Occidente e Oriente. Vulgarismo e clasicismo.

5.5. A Compilación xustiniana.

Tema 6. A tradición romanística na cultura xurídica europea. Características e metodoloxía xurídica dos diversos movementos culturais europeos.

6.1. Glosadores e Comentaristas.

6.2. A Tradición xurídica do Common law e a Equity. Diferencias e analogías coa Tradición romanística.

6.3. A revolución protestante e o Absolutismo monárquico.

6.4. O Humanismo xurídico.

6.5. O Iusnaturalismo racionalista y la Ilustración.

6.6. O positivismo xurídico e científico. A Pandectística e a Escola Histórica do dereito. O Movemento codificador.

6.7. O neo-Humanismo e a romanística moderna.

SEGUNDA PARTE: Institucións de dereito privado romano.

Tema 7. Estructura das relacións xurídico-patrimoniais.

7.1. Contido das relacións xurídico-patrimoniais.

7.2. Os suxeitos da relación xurídico-patrimonial.

7.3. Dinámica da relación xurídico-patrimonial.

Tema 8. Dereito de familia.

8.1. A familia e o matrimonio.

8.2. A patria potestad e la relacións paterno-filiais.

8.3. Tutela e curatela.

Tema 9. A tutela procesual das relacións xurídico privadas e a tramitación das

controversias de dereito privado

9.1. A formación do sistema de dereito procesual civil.

9.1.1. As accións da ley.

9.1.2. O procedemento formulario.

9.2. A tramitación procesual das accións formularias.

9.2.1. Actuaciones ante o maxistrado.

9.2.2. Litis contestatio e contido da fórmula.

9.2.3. Actuacions perante o xuíz.

9.2.4. Execución da sentenza.

9.2.5. Procedemento interdictal.

9.3. A cognitio extraordinem e el desarrollo del sistema procesal postclásico.

9.3.1. La cognitio extraordinem y o desenrolo do sistema procesal postclásico.

9.3.2. Tramitación dos litixios.

9.4. O arbitraje.

9.4.1. Os arbitrajes compromisarios.

9.4.2. A episcopalis audientia.

Tema 10. Dereitos reais.

10.1. Os bens como obxeto de relacións xurídicas.

10.2. A posesión.

10.3. A propiedade.

10.3.1. Réxime xurídico da propiedade privada no sistema civil.

10.3.2. A propiedade no dereito pretorio e nos territorios provinciais.

10.3.3. A propiedade no dereito xustiniano.

10.3.4. Transmisións patrimoniais a título oneroso e lucrativo. Donacións.

10.4. Concurrencia de dereitos reais.

10.4.1. A copropiedade.

10.4.2. Servidumes.

10.4.3. Usufructo.

10.4.4. Superficie.

10.4.5. Enfitéusis.

Tema 11. Dereito de obrigacións.

11.1. A relación obrigatoria.

11.1.1. Estructura da relación obrigatoria.

11.1.2. As fontes das obrigacións.

11.2. Negocios formais con eficacia obrigatoria.

11.2.1. Estipulacións.

11.2.2. Documento constitutivo.

11.3. Negocios causales típicos e figuras afíns.

11.3.1. Obrigacións re contractae.

11.3.1.1. Mutuo e dacións crediticias.

11.3.1.2. Comodato.

11.3.1.3. Depósito.

11.3.2. Obrigacións consensu contractae.

11.3.2.1. Compraventa e figuras afíns.

11.3.2.2. Arrendamentos.

11.3.2.3. Sociedade.

11.3.2.4. Mandato e xestión de negocios.

11.3.3. Negocios atípicos e tipificación de novas figuras causais.

11.4. Negocios con función de garantía das obrigacións.

11.4.1. Garantías personais.

11.4.1.1. Fianza.

11.4.1.2. Outras formas de fianza personal.

11.4.2. Garantías reais.

11.4.2.1. Fiducia.

11.4.2.2. Prenda.

11.4.2.3. Hipoteca.

11.5. Obrigaciónes surxidas de actos ilícitos.

11.6. Aspectos relativos a responsabilidade contractual e extracontractual no Dereito romano.

Tema 12. Dereito de sucesións.

12.1. A sucesión hereditaria.

12.2. As formas de sucesión.

12.3. Efectos patrimoniais da sucesión hereditaria.

--	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Eventos científicos e/ou divulgativos	A4	1	1	2
Lecturas	A1 A5 A6 A10	0	3	3
Traballos tutelados	A11 B9 B1 B2 C1	5	10	15
Presentación oral	A3 A7 A8 A9 A12 A13 B12 C1 C3	5	15	20
Proba obxectiva	A3 B6	0	30	30
Sesión maxistral	A2	28	27	55
Solución de problemas	A14 A15 B7 B8 B10 B11 C4 C5 C6 C7 C8	5	15	20
Atención personalizada		5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Eventos científicos e/ou divulgativos	Asistencia a Conferencias e Cursos, tanto da materia como de outras relacionadas con aquela, presenciais e on-line, suxerindo a realización de reseñas do tratado nas mesmas.
Lecturas	Realización de lecturas relativas tanto ás materias tratadas no programa da materia, como a cuestións xerais relativas a cultura xurídica en xeral.
Traballos tutelados	Realización de resumos ou esquemas de partes da materia que poidan resultar útiles para unha mellor comprensión e estudo posterior das mesmas. Con posibilidade de, en caso de atoparse interesados en determinados temas, ampliar os coñecementos sobre os mesmos.
Presentación oral	Intervencións en clase expoñendo partes do temario individualmente ou por grupos, e someténdose posteriormente ás posibles preguntas dos demais compañeiros e o profesor, sobre a parte exposta.
Proba obxectiva	Exame final escrito das diversas partes indicadas da materia, con preguntas concretas (tipo test ou cortas) a través das que o profesor poida comprobar a correcta asimilación por parte dos estudantes dos contidos da materia.
Sesión maxistral	Lección maxistral impartida polo profesor con posibilidade de intervención dos alumnos formulando preguntas sobre os temas cuxa lectura se suxeriu previamente.
Solución de problemas	Plantexamento e realización de un caso o casos prácticos conectados coas materias teóricas previamente estudadas, con participación activa dos alumnos nas sesións establecidas ao efecto.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Eventos científicos e/ou divulgativos	- Tutorías personalizadas para todo o estudiantado (virtuais e presenciais) coa finalidade de resolver as posibles dúbidas particulares xurdidas ao ler, comprender e estudar a materia.
Lecturas	- Seguemento (presencial e virtual) das capacidades e progresos dos estudantes a través da corrección dos resumos das conferencias, traballos e exposicións presentados.
Traballos tutelados	- Atención e resolución dos problemas expostos na realización de casos prácticos, tanto presencial como virtualmente..
Proba obxectiva	- Seguemento persoal (fundamentalmente mediante atención telemática) do proxecto formativo do estudiantado con recoñecemento de adicación a tempo parcial e dispensa de asistencia.
Sesión maxistral	
Solución de problemas	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Eventos científicos e/ou divulgativos	A4	Asistencia a Conferencias e Cursos tanto da materia como a outras relacionadas coa mesma, suxerindo a realización de reseñas ou resúmenes do tratado nas mesmas.	1
Lecturas	A1 A5 A6 A10	Realización de lecturas relativas tanto ás materias tratadas no programa da materia, como a cuestións xerais relativas a cultura xurídica en xeral.	1
Presentación oral	A3 A7 A8 A9 A12 A13 B12 C1 C3	Intervencións en clase expoñendo partes do temario por grupos ou individualmente, e someténdose posteriormente ás posibles preguntas dos demais compañeiros e o profesor, sobre a parte exposta.	20
Traballos tutelados	A11 B9 B1 B2 C1	Realización de esquemas e resúmenes de partes da materia que poidan resultar útiles para unha mellor comprensión e estudo posterior das mesmas. Con posibilidade de, en caso de atoparse interesados en determinados temas, ampliar os coñecementos sobre os mesmos.	8
Proba obxectiva	A3 B6	Exame final escrito das diversas partes indicadas da materia, con preguntas concretas a través das que o profesor poida comprobar a correcta asimilación por parte dos estudantes dos contidos da materia.	50
Sesión maxistral	A2	Asistencia as leccións maxistras impartidas polo profesor con posibilidade de intervención dos alumnos formulando preguntas sobre os temas cuxa lectura se suxeriu previamente.	2
Solución de problemas	A14 A15 B7 B8 B10 B11 C4 C5 C6 C7 C8	Formulación e realización de casos prácticos conectados coas materias teóricas previamente estudadas, con participación activa dos alumnos nas sesións establecidas ao efecto.	18
Outros		Se valorarán ls traballos realizados sobre partes de la asignatura, esquemas, asistencia a conferencias y otras actividades relacionadas directamente con la asignatura	

Observacións avaliación

Realización de traballos, exposicións presenciais e casos prácticos a determinar segundo a marcha do curso e examen final da materia Aspectos e criterios de avaliación: Coñecemento dos contidos da materia. Capacidade para resolver problemas xurídicos mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos. Asistencia e participación nas actividades do curso. Capacidade de síntese e análise das lecturas realizadas.

A forma de avaliación establecida

para o alumnado que non teña recoñecida a dispensa de docencia consistirá ademais de na posible entrega presencial dos traballos e supostos prácticos suxeridos, así como na exposición tamén presencial, no seu caso, das partes indicadas da asignatura, na realización de un examen final presencial ordinario da materia. Para a súa preparación deberán utilizar, seguindo o temario establecido nesta Guía, fundamentalmente a últimas edicións dos Manuais da asignatura dos profesores Fernández Barreiro e Paricio Serrano: Historia del Derecho romano y su recepción europea, e Fundamentos de Derecho privado romano, así como, con carácter complementario, a demais bibliografía suxerida nesta Guía.

A forma de avaliación establecida

para o alumnado que oficialmente teña recoñecida a dispensa de docencia consistirá, como no caso dos anteriores, ademais de na posible entrega, no caso, telemática dos traballos e supostos prácticos suxeridos, así como na exposición virtual, no seu caso, das partes indicadas da asignatura, na realización do examen final ordinario da asignatura. Para a súa preparación deberán utilizar, seguindo o temario establecido nesta Guía, fundamentalmente a últimas edicións dos Manuais da asignatura dos profesores Fernández Barreiro e Paricio Serrano: Historia del Derecho romano y su recepción europea, e Fundamentos de Derecho privado romano, así como a demás bibliografía suxerida nesta Guía.

Polo que se refire o sistema de

avaliación da segunda oportunidade, o mesmo concretase, tanto para o alumnado que non teña recoñecida a dispensa de docencia, como do que sí a teña, na realización de un exame presencial extraordinario da materia. A nota obtida no mesmo se poderán sumar os puntos correspondentes as actividades realizadas.

Para resolver os posibles

problemas que no desenrolo do estudo e comprensión da materia lles xurdisen, así como na exposición, arbitrase, na medida do posibel, un sistema personalizado de atención a distancia mediante correo electrónico, os foros das diversas plataformas habilitadas ao efecto (Moodle, Teams) ou mediante tutorías presenciais en horas distintas das oficialmente fixadas.

No caso do alumnado que non teña

superada a materia e se atope en convocatorias elevadas, se prevé a posibilidade de que, previo acordo co profesor responsable, e sempre en atención a disponibilidad académica docente e investigadora do mesmo, se arbitre para este a realización de diversas probas liberatorias por partes da materia o longo do curso académico correspondente en datas distintas das sinaladas oficialmente. Para acollerse a dita posibilidade os citados alumnos deberán solicitar previamente a correspondente reunión co profesor.

O inicio de cada curso académico informarase (presencialmente e a través da plataforma Moodle) os alumnos matriculados na asignatura que sigan o sistema presesncial, así como tamén o alumnado con dispensa de asistencia, dos criterios a seguir relativos a organización e desenrolo do mesmo: precisión sobre forma e tipo dos exames a realizar; tipos, contido e criterios de valoración das exposicións suxeridas; traballos de partes da materia; outras actividades valorables; e planificación temporal aproximada das diversas partes da asignatura.

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación previstas, tanto no caso dos alumnos/as, presenciais como non presenciais, implicará a calificación de suspenso na materia ("0"), na convocatoria correspondente, invalidando as calificacións obtidas anteriormente.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fernandez Barreiro-García Camiñas-Rodríguez Montero (2011). Derecho jurisprudencial romano. Método del caso. Santiago de Compostela. Andavira Editora - García Camiñas (2012). Cuestiones de jurisprudencia romana. Santiago de Compostela. Andavira editora - Rodríguez Montero (2015). Responsabilidad contractual y extracontractual en Derecho romano. Santiago de Compostela. Andavira editora - Paricio y Fernández Barreiro (2021). Fundamentos de Derecho privado romano. Madrid. Marcial Pons - Paricio y Fernández Barreiro (2021). Historia del derecho romano y su recepción europea. Madrid. Marcial Pons - García Camiñas (2017). Presentaciones de Derecho Romano. Santiago de Compostela. Andavira editora - Rodríguez Montero (2017). Sobre Histotría y Derecho. Lecturas escogidas. Santiago de Compostela. Andavira editora - Rodríguez Montero (2020). Cinco Estudios sobre interpretación Jurisprudencial romana. Santiago de Compostela. Andavira editora - Rodríguez Montero (2020). Disquisiciones romanísticas. Santiago de Compostela. Andavira editora - Gábor Hamza (2022). Origen y desarrollo de los ordenamientos iusprivatistas modernos con base en la tradición del Derecho romano. Santiago de Compostela. Andavira editora <p>Os alumnos utilizarán os libros recomendados dos profesores da asignatura comezando a traballar xa desde o primeiro momento con eles para, así, poder chegar ao aula xa cos coñecementos previos e necesarios para avanzar e progresar debidamente a través das explicacións e prácticas realizadas no aula.</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stein (2001). El Derecho romano en la Historia de Europa. Madrid. Siglo XXI Editores - Torrent Ruiz (2007). Fundamentos del Derecho europeo. Madrid. Edisofer - Alföldy (1992). Historia social de Roma. Madrid. Alianza Editorial - Kunkel (1982). Historia del Derecho romano. Barcelona. Ariel - Fuentesecca (1987). Historia del Derecho romano. Madrid - Schulz (1990). Principios de Derecho romano. Madrid. Edit. Civitas - Kaser (1982). Derecho privado romano. Madrid. Edit. Reus - Schulz (1960). Derecho romano clásico. Barcelona. Bosch - Murga (1989). Derecho romano clásico II. El proceso. Zaragoza. Universidad de Zaragoza - AA.VV. (2002). Textos de Derecho romano. Pamplona. Thomson-Aranzadi - AA.VV. (1968). El Digesto de Justiniano (3 tomos). Pamplona. Edit. Aranzadi - AA.VV. (1985). Gayo Instituciones. Madrid. Edit. Civitas - Gutiérrez-Alviz (1982). Diccionario de Derecho romano. Madrid. Reus S.A. - Alvaro d'Ors (1989). Derecho privado romano. Pamplona Eunsa <p>Ademais da Bibliografía complementaria específica sinalada, para unha maior información sobre os temas tratados no temario da materia, recoméndase aos alumnos interesados acudir ás obras e artigos doctrinales indicados ao final de cada lección nos libros sinalados na Bibliografía básica da materia dos autores Paricio e Fernández Barreiro. Tamén se pode consultar máis información nos links sinalados nas súas respectivas páxinas web polos profesores da materia.</p>

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Historia do Dereito/612001103

Comunicación oral e escrita/612G01004

Materias que continúan o temario

España na configuración histórico-xurídica de Europa/612G01002

Dereito de obrigas e danos/612G01016

Dereito da Contratación/612G01024

Dereitos Reais/612G01027

Teoría e práctica da argumentación xurídica/612G01041

Técnica xurisprudencial romana/612G01043

Observacións

Iniciar o estudo da materia coa bibliografía básica, previa lectura da Guía docente da materia. Sería moi convinte chegar cos materias teóricas xa traballados

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías